

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
 Nem tagoknak előfizetési díj:
 Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombatán.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek).
 Üllői-út 25. szám.
 Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Kérem az O.M.G.E. t. Tagjaithoz.

A folyó év folyamán egyénenként már kétszer intéztünk felhívást azon t. tagjainkhoz, a kik a folyó évre alapítványi kamat- és évdíj-tartozással még hátrálékban vannak. Felhívásunknak azonban kevés eredményt volt, mert igen tekintélyes számú tagunk kötelezettségének még eleget nem tett.

Felkérjük tehát tagjainkat hogy kötelezettségüknek október hó végéig eleget tenni sziveskedjenek.

A kik ez ideig tartozásaikat be nem fizették, azoktól postalai megbízás útján fogjuk azt beszédelni.

Kérjük t. tagjainkat sziveskedjenek ezen költségek utáni mellőzéseivel tartozásaikat mielőbb kiegyenlíteni.

Tyngató.

Csehek akciója a magyar liszt ellen.

Azok a visszaélések, amiket a budapesti kartelmalmok az őrlési engedéllyel üztek és a román buza oly mértékű felhasználását eredményezték a magyar exportlisztekéül, hogy ezzel a magyar lisztek régi jó hírnevét a külföldön aláásták, a legközelebbi okát képezték annak, hogy a csehek a maguk malomiparának a megvédésére a magyar lisztek Csehországból való kizorsításán eredményvel működhetnek. Csehország képezte és képezi a magyar lisztek legnagyobb és legjobb külföldi fogyasztó területét. Amde a csehek maguk is kiterjedt mezőgazdasággal bírnak és főleg

nagy iparral, amelyhez ott minden természetes körülmény igen nagy mértékben kedvező. A malompari terén azonban a magyar iparral a versenyt saját hazájukban sem vehetik fel, mert a magyar liszt kitűnősége és olcsósága a fogyasztást teljesen kielégíti.

A csehek azonban ebbe belenyugodni semmiképpen sem akarnak és mivel a természetes verseny útján még küzdeni nem tudnak, a magyar liszt ellen olyan agitációt indítottak meg már néhány év előtt, a mely semmiképpen sem illik bele azon közgazdasági viszony keretébe, a melyben hazánk a közös vámtérelt alapján Ausztriával és ebben Csehországgal van. Ennek az agitációnak szerezése nagyobb jelentőséget nem volt. A fogyasztók saját előnyüket nem áldozták fel az agitátoroknak és az előbb és jobb magyar liszt csehországi pozíciójára egyáltalán nem vesztette el.

Az irányadó köröket a megindított agitációnak a kudarcza azonban nem csüggesztette el, sőt oly lépés megtételére ösztönözte, a mely ha sikerül, nagy mértékben alkalmas lehet arra, hogy a magyar lisztet a cseh piacokról kizorsítsa vagy legalább is ottani érvényesülését nagy mértékben megnehezítse.

A cseh „Landeskulturath“ a kerületi és községi választmányokhoz a következő átiratot intézte:

„A cseh molnárok és mezőgazdáknak a jelenlegi nehéz helyzet feletti panaszuk, mely első sorban a magyarországi nagymalmok versenyre folytán okoztatott, eléggé ismeretesek.

A magyar liszt behozatala a monarchia innessé felebe az utolsó 10 év alatt (1884—

1893) 1.996.000 mm-ről 4.600.000 mm-ra emelkedett, melynek legnagyobb része Csehországba jutott. Ebből tehát azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a cseh királyságban minden egyes feje évenként több mint 1/3 mm. magyar liszt jut.

A magyar liszt nemcsak a városokat árasztja el, mert a legkisebb falvakban is található a vidéki lakosság is előnyben részesíti a magyar lisztet a hazai buzából készült liszt felett.

Végzetessé válhatott tévedés azonban, ha a lakosság azt hiszi, hogy a magyar liszt minőség tekintetében a hazai lisztek felett előnyben van. A magyar malmok nem állnak egészségügyi hatóságok felügyelete alatt és nem egy esetben röjtöttek, hogy a magyar liszthez néha olyan anyagok vannak hozzákeverve, melyek az egészségnek nem használnak, sőt sokszor ártalmasak. Utalunk pl. arra, hogy Ausztriában szigorúan meg van tiltva anarostartalmú gabonát felőrlni, Magyarországon pedig bátran felőrlehetik.

Azonkívül a magyar liszt igen gyakran hosszú időn át hever a vason raktárakban és a kereskedőknel, a honnan romlott, dohos állapotban kerül a kiskereskedlem forgalmába. A közegészségügyi viszonyokba való ams körülmény is, hogy a magyar liszt alsó fajtlú kizorsított a belföldi rozsliszttel való kereskedést, p. dig a magyar buzással való fajti tápláló érték tekintetében messze mögötte állanak a belföldi rozslisztek. Miután azonban ezen több milli mm.-ában Cislajthániból behozott élelmi szer egészségügyi károsítást okozhat, nyilvános egészségügyi szempontból, hogy a kereskedelemben ezen czikk egészségügyi felügyelete szigorítottassék.

Erre első sorban maguk a községek hivatottak: a községi szabályzat 28. §-ának 4. pontja és az 1870. április 30-i 68. t. cz. 3. §-ának A) pontja alapján erre nemcsak jogosítottak, de kötelesek is; a csehországi Landes-Kulturathnak teljes tisztelővel alirított választmányra indítatva őri magát azaz a főlhívással fordulni a községekhez, hogy a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

A szövetezethez czélszó: I. Olcsó körvételű gazdas. felszerelési és fogyasztási czikkek beszerzésénél. II. Mezői gazd. termények legelőnyösebb értékesítésénél. III. Hírlenyújtás a tagok részére.

Tűz és jég elleni biztosítások követésénél.

Szűrgőnyozim:

Mezőgazdák, Budapest.

Hivatalos árú 1/40—1/40 és 2—5-ig.

Árúraktár czime:

M. Á. V. ny. pályaudvar XX. sz. raktár.

Bizomány-ostály.

Hátszeregeltetés.

Gabonaeladás.

Értéktárgyak vétele.

Fedelési köztétel kötések.

Árú-ostály.

Összes gazdasági czikkék a legkiváló minőségben.

Műtrágyák.

Építkezési anyagok.

Gazdasági vasnemek.

Gyapjú, bizott marha és sertés bizonytalan értékesítése.

Tetőmag-ostály.

Mindenemelővelmagvak magvétel és eladás. Erre külföldi magvak.

Heremagk berosztása.

Gazdasági gép-ostály.

M. kir. államas. géppálya mezőgazdasági gépeknek szövetkezeti beszerzésére.

A „Bergerdoff Eisenwerk“ tejgazdasági géppálya kizárólagos képviselője.

Adrience Platt & Co. new-yorki

házak, marokkói és lévelő gépek kizárólagos képviselője.

V. Vermorel-féle Clair-permetező

kizárólagos képviselője.

Osinka Bánki-féle petróleummotorok

mezőgazdasági képviselője.

Mindenemelő kizárólagos képviselője

mezőgazdasági gép jutányos beszerzésre.

Gazdasági gépelemek, malmok, takarmányos és tejes kamrák berendezése.

A szövetezethez alapszabályait és havonként kétszer megjelenő „Üzleti Értesítő“-jét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi.

közegészségügyi bizottságok hatáskörét a magyar liszt vizsgálására kijelölészek, illetőleg szigorúbbak és erre illetokeket szabhatnak ki. Az ellenőrzés leghelelyesebben így volna keresztülvihető, ha valamennyi kereskedőnek és iparosnak (pékeknek stb.), a kik magyar lisztet használnak, a közési szabályzat 35. §-a szerinti pénzbüntetést terhe által meghagyatnék, hogy minden magyar lisztállomány a közési hivatalnak jelentésnek bejárja. A közési hivatal a liszt vizsgálására egy szakértőt (pl. orvos) alkalmaz és megállapítja azokat az illetokeket, melyeket a vizsgálatért fizetni kell. Megjegyezzük azonban, hogy ez illetokek kiszabása a közési szabályzatban foglalt feltételekhez (főleg jóváhagyáshoz) van kötve. Ezért a magyar liszt ellenőrzése egészségügyi bizottságok szervezését hozzuk javaslatná.

A „Landes-Kulturath” ezen kiáltványa kétségtelenül nagy veszedelmet rejt magában és pedig nem azért, mintha attól kelne felni, hogy a magyar liszt az egészségügyi vizsgálatnál tényleg rosszának, a fogyasztása alkalmatlannak találatnék és ez által hilelt vesztve, a cseh fogyasztás forgalmából kiszorulna. Ez az egészségügyi vizsgálat csak ürgy. Mert a csehnek nagyon jól tudják, hogy a magyar liszt a három-négy havi tengeri szállítást jól kibírja, hogy az annál kevésbé romlik meg a rövid, szárazföldi uton Csehországig, még ha az a liszt nem is volna a legfrissebb őrlésből való; nagyon jól tudják a csehok azt, hogy a buzabán az anyorosz nem szokott előfordulni s így az a magyar lisztben sem lehet jelen; nagyon jól tudják a csehok, hogy a magyar elsőrendű malomtechnika a gabonát a megőrés előtt minden idegen, káros és a liszt minőségét hátrányosan befolyásoló keveréktől megisz-títja; nagyon jól tudják tehát, hogy a magyar liszt ellen egészségügyi tekintetben kifogást emelni nem lehet. De nem is ezt akarják a csehok, hanem egyezményben akarják a magyar lisztet Csehországban drágítani azáltal, hogy a kötelező egészségügyi vizsgálatért ily díjakat fognak a magyar lisztre róni, amely annak fogyasztását megdrágítván, eddig elfoglalt pozícióját meggyöngyítse. Csakis ez az egyedüli célja a cseh „Landes Kulturath” akciójának.

Hát a csehnek ezt a perfidjáit nemcsak, hogy sző nélkül nem hagyhatjuk, hanem az ellen a legerélyesebben tiltakozva, kormányunknak minél sürgősebb és minél erélyesebb közbelépését kell követelnünk.

A csehnek ez az akciója homlok-egyenest ellenkezik az Ausztriával fennálló vám- és kereskedelmi szövetség szellemével. A vám- és kereskedelmi szövetség mellett a legerősebb érvel éppen az képezi, hogy ezen szövetség folytán Magyarország mezőgazdasági terményeinek az osztrák tartományokban biztos piacuk van, viszont Ausztria ipari terményeinek értékesítése Magyarországon a legkedvezőbb mértékben lehetséges. A csehok azonban ezt a kölcsönösöget nem respektálják, hanem tettehellen önzésükben a maguk

ipari terményeinek Magyarországon biztosított értékesítése mellett a magyar mezőgazdasági termények értékesítését megnehezítik. A magyar lisztet ezt másképp nem tehetik. Közbevő vámot és külön fogyasztási adót a magyar lisztre ki nem szabhatnak, mint a tiroiak évszázados gyakorlat alapján azt a kiegyezési törvény világos rendelkezése daczára megteszik, mert ez Ausztriában is tulajdonos szemszúrvo volna és akciójuktól csirjában megfojtaná. Hanem ravasz fiúikkal megkerülte a kérdést és a törvény, a jog, a gyakorlat és a méltányosság ellenére kötelező egészségügyi vizsgálat címén oly illetokekkel akarják a magyar lisztet megterhelni, amelyek azt megdrágítják és versenyképességét gyöngyítik, ezáltal értékesítését lehetetlenné teyék.

A csehnek ezt az akcióját mihamarabb elenyösözni kell. Azt hisszük, hogy elegendő lesz egyelőre, ha kormányunk egy erélyes jegyzékben tiltakozik az egészségügyi kötelező vizsgálat és az azért szedendő díjak megállapítása ellen. Az egészségügyi vizsgálatnál magától nem félünk, de ez mindenesetre az elárusítókra és az iparosokra oly zaklatást képez, mi a magyar liszt elhelyezését megnehezíteni alkalmas. A díjak azonban jogtalanok, amelyek ellen feltétlenül állást foglalunk.

Ha kormányunk ily értelmű közbelépése elegendő nem volna, úgy a viszont megörölt intézkedések léptetendők életbe. Csehország hazánkba évenként nagymennyiségű fogyasztási cikket importál: húst (prági sonka, oldalas, kolbászok), czukorkákat, csokoládét, stearint, szeszt stb., ezek ellen az élelmi és fogyasztási cikkek elleni törvények a legszigorúbb mértékben alkalmazandók, bíróságokkal és vizsgálati díjakkal.

De Csehország hazánkba évenként közel 200 millió forint értékű ipari cikket is importál. Ezek behozatal át átszárdalomnak kell megakadályozni. A nyitra-megyei gazdasági egyesület már megteette a kezdeményező lépéseket. Ki kell zárni a magyar fogyasztóközönségnek a cseh mezőgazdasági gépeket, a cseh üveg és porcellánipar, a szövő ipar termékeit. Ha a csehnek tetszik, meg kell indítani a háborút a cseh ipar összes termékei ellen. Mert azt még sem lehet elűrni, hogy a kiegyezési törvény betűjének és szellemének, a jog, méltányosság és igazság ellenére a csehok háborút indítsanak egyedül kivitteli terményünk: gabonánk és lisztünk ellen.

Mindenesetre elvárjuk kormányunktól, hogy a csehok akcióját erélyes közbelépésével meg fogja akadályozni, ha az nem sikerülne, úgy a társadalomnak kell kötelességét teljesítenie és igazalom nélküli háborút indítani a csehok ipari gyártmányai ellen. Reméljük, hogy erre szik-ségünk nem lesz.

Ss. Z.

ÁLLATTENYÉSZTÉS

Rovatvezető: Monostori Károly.

Lóárverés, luxusló-vásár és ménvásár a Tattersallban.

Október hó első napjaiban a budapesti Tattersall rendkívül élénk képet mutatott. A mennyiben az állami lötenyészintézetekből árverésre került mintegy 300 és az ószi luxuslóvásárra felhozott körülbelül 200 ló népszerűtelle be állított, udvarát és a hajtópályát.

Az állami ménesek számfelötti fiatal kancsai az idén is szép átlagáron kelttek el. A kiscsibéi foltos kancsákra 908 frt, a mező-hogyesiekéni 698 frt, a bálnóai arat kancsáknál 549 frt, a fogarasiaknál pedig 324 frt átlagért értek el darabonként. Mindamellett azt lehet mondani, hogy a fiatal kanczák nagy része — a kiscsibék kivételével — olyan ócsó áron ment el, hogy csak sajátlót, vagy jobbra nem tenyésztők kezébe kerültek. A jó átlagárakat leginkább csak a magára felvert példányok csinálták, a melyekért egyes bel és külföldi amatőrök versengtek.

A vevők, néhány külföldi kivételével, főleg a hadserög tisztjei és a katonai lováó bizottság által voltak képviselve. Ezere persze a hűtás tyűt keresik, a így nem csoda, ha a kiscsibéi angol félvérlovak voltak a legköpösöbkek és a mezőhogyesek közül azok, a melyek a nyereg alatti szolgálatra legalkalmasabbnak látszóttak.

A lovasistók és a lovasespatok általában vége az angol jölleget kedvelők s előnyben részesítik az angol telmőkkel származó félvér-lovakat azokkal szemben, a melyek csak félvér-méltól származnak. A tüzetiszek izlése már inkább a magasság és a tömegesebb testalkat felé hajlik, a mi az ő csapatjuk löányaga minőségének természetes következménye.

A mezőhogyesy ménesből nagyszámú oly háróti is került, a melyek alig néhány évvel ezelőre korukban mint ménesűk vásárlottak nagyon tenyészítőket, de a fölnevelés folyamán tenyészőmének nem váltak be. Ennél a csoportnál világosan lehetett látni, hogy mily nagy befolyással van egyik-másik magántenyésztés hírneve az árakra. Erdekes volt megfigylni, a mint a vevőkönél a mely 300 frt fel-olmitésnél elég tartózkodóan viselkedett, egyik-másik ló tenyészítője nevének hallatára mindjárt bátran kezdett lelélni.

Kevésbé élénk volt a luxuslóvásár lova utáni kereslet, bár ez is meglohetős jó anyaggal volt képviselve. Kiválóbb tenyészőmők közül is. Áras Kalina két angol vérti háttas lovat, egy lipizai jukkorfogatot, Lukács László egy hatalmas természetű Nonius származású kettős fogatot, Muzsaly Gyula néhány jó angol félvér háttas lovat, Kubinyi Márton négy csinos fekete jukkert, mely csakhamar el is kelt, Graefl Jenő egy angol veskár kanczát és háttas lovakat, Trauttenberg Frigyes báró egy rendkívül nem angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré, de kissé drága kettős fogatot, Pörkös Abraham a szokott rutinjával összeháított csinos hámot és háttas kollekcziót, Fáy Béla egy csinos jukkert négyest s több háttas lovat, gr. Desseoffy Aurél angolvérti vadászlóvakat, Kazy László, Mészáros Zoltán, Pataky József, gróf Széchenyi István, Áras Kalina két angol vérti véré

sírt s ennek érdekében áll, sőt némilog kötelezve is van, hogy a lökésedőket is átengedje istállóit. Egészen más lett volna, ha az Orsz. Magy. Gazdasági Egyesület rendezte a vásárt; akkor bizonyára csak a tenyésztők szerepelhetek volna mint eladók. Különben pedig tanulságos volt ezuttal a lökésedők anyagának a kiállítás, főleg Mikovits Ágostoné, aki sok sikertől összes lovat a legrovidebb idő alatt eladni.

A kia lovakat a katalogus szerint nézgetve látni, hogy a tenyésztő és kereskedő között nem tett különbséget, azt könnyen bámúlra ragadhatta az csinos kollekció, melytől Mikovits kiállított és elismeréssel gondolható arra a tenyésztésre, mely ilyen keresést anyagot produkál. Pedig alig volt köztünk két lo, amelyik tenyésztőtől származott volna. A híres szabadkai lökésedő alkalmasint egy választotta össze őket a Bácskában, Szegeden, stb.

Mindebből látható, hogy helyes összeállítás, előkészítéssel és kondícióhozással milyen szép eredményeket lehet elérni. Mennyivel könnyebb a tenyésztőnek, akinek hatalmában áll a tenyésztésben szem előtt tartott következetességgel a kivált egyöntetűséget megteremtetni!

Általában véve a luxus-vásár ismét azt a benyomást keltezte, hogy a közönséges apró jukeranyag itt alig talált bevételt, mert az a vidéki vásárokon is könnyű beszerezni. Kivételt képez természetesen a kiválóbb tenyésztésekből származó, összeállítás és menőképességre nézve már ismert hirnévvel bíró jukeranyag.

Hámos lóban a közép és nagymértékű hínós a legkeresettebb típus, de ennél is nagy súlyt fektetnek a fogat helyes összeállítására, széles, oblus testalkatra, korrektt állásra és ép, még agyon nem hajtott végtagokra.

Sportszemponthoz bizonyára szép egy tökéletesen bejuttok, valóságos training korcsolyában levő fogat, de az a luxus-vásáron ritkán jár a kivált hasznossal az eladóra nézve. A luxus-vásár végre rendezsért jobban szeretik a kissé vasokabos kondícióú, de élénk, figuráns akcióú, mint az agyaru állapot, rosakodó, reszkető térédekű, bármily sebes és kitartó mozgással járjon is.

Piatal, nyers lovat nem tanácsos erre a vásárra felhozni; az a katonatiszti hátsáknak alkalmas lónál is cselező, ha a nyereg-alatti szolgálat elemével már előre megbarátkoztatták.

Az eddigi tapasztalat pedig azt bizonyítja, hogy jobb vásárt csinál az, a ki egyéni kifüggesztést fogat vagy hátsóval mutat be a luxus-vásárra, mint a ki egy egész gyűjtemény kevésbé gondosan összeállított és betanított lovat felhoz.

A luxus-vásárt s az érvekre sekező katteres az október 10—14-én ugyancsak a Tattersallban tartott menővásár, melyre mintegy másfélszáz mént hoztak be a tenyésztők.

A ménekek kétharmadára a versenyfutású befogozott angol telverménekből állott, melyek között ezuttal elég tenyésztelep alkalmas anyag találkozott. A földmivelségi miniszterium megvett közülük az állami méntelepek részére 15 darabot, nevezetesen Caspláros, Gentlemán, Biztos, Sötti, Fishorty-i, Szeret, Blasiust, Leporello, Mondkist, Ábrát, Nem Marad-ot, Rajkót, Vitézőt, Góbat és Pávát.

Vettek magántenyésztők is néhányat. Igen jó vetületű osztrák kormány a vásárra nézve, mivel 7 mént 29,000 fton vásárolt.

A többi méneket, részben angol felvéreket, részben arab és lipizai fajtájúak közül 9-et veti meg a magyar kormány. Ezek között

van gróf Andrássy Géznak a luxus-vásáron is bemutatott négy remek lipizai ménje is.

K. M.

SZŐLŐSZET, KERTÉSZET.

Rovatvezető: Angyal Dező.

Szőlőterületek rigolozása mélyítő-ekével.

Egyik legfontosabb feladat új szőlők létesítésénél a talaj kelő előkészítése. Mielőtt ezen munkához fogunk, több körülmény közt fontolóra vennünk is ehhez képest előjárunk módosításon. Első sorban végezzük figyelembe a fel- és altalaj viszegét. Nagyon hibás azon nálunk majdnem általánosan elterjedt nézet, hogy a buetőndő terület mindenütt egyforma mélységig forgatandó, pedig alább be fogom bizonyítani, hogy a néhét közt, nedves és hideg talajban nem szabad annyira mélyíteni, mint a könnyű, homokos és televényes földet. A rigolozás legcélszerűbb mélysége függ továbbá a földszin domborzati viszonyaitól is. Meredek fekvésű talajt mélyebben kell forgatni, mint a laposabb fekvésű. Egyik fő kérdés azután még a munkálat költsége, mely ettől függ az egész vállalat jövedelmessége. A szőlő telepítés költségeiben a kézi erővel való rigolozás költsége egyike a legnagyobb tételeknek, mely azonban igen sok esetben a fogatos erő alkalmazása által teljesen csökkenthető volna, a nélkül, hogy a munka minőség is rosszabbodnék. A mélyítő-ly. altalajmélvítő ekkor, mint a rigolozás legelőcsöbbsen teljesít eszék, ma már a legtöbb szőlőművelő országban nagy elterjedtségnek örvend és különösen Franciaországban majdnem általánosan használják. Azt hiszem, hogy az ére másutt létezés és ádásos befolyással volt a szőlőművelés fejlődésére, nálunk is bevált s azért széleskörűen elterjedt, hogy itt a szőlőművelés egész figyelemmel van részesítve, miszerint egy a gyakorlati, mint a theoretikus szakírók sokszor egészen indokolatlanul elítélik ezen eszköz használatát, a mivel nemcsak hogy szőlőművelőknek nem használják, hanem gyakran engenes megkötösítjük, megfosztván őket egyik hatóság győzve a létezését való küzdelemben. Hogy ez tény, láthatjuk azok törvényekben, melyek nálunk az újonnan alakított szőlő adómentességéről szólnak, Ausztriában pedig szőlőgalaktikus nyújtandó kamatmentes kölcsönök adományozásánál még a legutóbbi időki érvényben voltak. E törvények ugyanis azt írják elő, hogy azon telkek, melyek száraz és adómentességű ill. az államotól igénybe nem akarják, október 70 c. mélységig megriolozandók. Ezzel szemben a dolog természete hozza magával, hogy — mint azt a gyakorlati tapasztalatok is bizonyítják — éppen azon talajnekek, a melyek fizikai és kémiai összetételükénél fogva az amerikai szőlőkültetésre és művelésre kiválóan alkalmasak, a legnyugatibb által mélyítő-ly. rigolozást nemcsak, hogy meg nem kívánják, sőt oly mély földforgatás számomra esetben az ültetvény fejlődésére föltötte káros befolyással lesz. Sokszor, különösen a nehezebb és síkfekvésű talajokon, 50 cm. mély rigolozás teljesen meg is fog felelni s a földmunka költsége ezáltal, kézi munkaerő alkalmazása mellett is, lényegesen leszűkítható. De léssuk most az altalajkele használatának célszerűségét és hasznát.

Azon számos, részben egészen indokolatlan kifogás, melyet az altalajkelekre a a rigolozásra való alkalmazása ellen támasztottak s amelyek többnyire elméleti okoskodásokon alapultak, vezettek az újab-

ban Ausztriában több helyen rendezett próbárigolozásokra altalajkelekké, amelyeken a gyakorlati szőlőművelőkön kívül állami szakkozogok is, mint bírálok vettek részt. Ezen próbárigolozásokon a Saek R-féle R 18 M és R 18 S jegyű*) altalajkeleket használták s ezekkel különböző helyeken lényegesen eltérő eredményeket konstátáltak. Mintán ezen kísérleteknél nemcsak ártak el mindig a kelő alapossággal és a fontorgó körülmények teljes figyelembevételével, az eredmény sem minden egyes esetben megbízható. Az idei kísérletek közül csak a Gumpoldskirchen, Schratthal és Hirschstatteben tartottak tekintem egészen korrektül keresztülvitettek és ezokon az altalajkele használatossága bebizonyult. Sok évi gyakorlati tapasztalataimra támaszkodva bátran állíthatom, hogy azon kitűnő eszköz alkalmazása teljesen jogosult és ha némely esetekben a kivánt siker elmaradt, azt nem az eszköz tökéletlensége volt a sikertelenség oka, hanem a viszonyok és mellékörlimények figyelmelet kívül hagyása, mint ez alább látni fogjuk.

Ami a rigolozás költségeit illeti, tudjuk, hogy a kézimunka a talaj alakulása és a vidékenként változó munkabérekhez képest, a legkedvezőbb körülmények közt 20—24 krba kerül négyzetöltenként és pedig azért, mert a föld 70—100 cm. mélységig lesz megforgatva. Így mely rigolozásnak össze ott van helye, a hol a fekvés igen meredek, vagy a hol laza, kavics, szikla között altalajt képez, a hol a csapadékok és a megmunkálás folytán a föld nagyobb mozgása áll elő, a hol a szőlőművelési nyári kiszáradás ellen kell biztosítanunk az által, hogy az altalaj fellazításával a gyökerek mélyebbre hatolását előmozdítjuk, vagy a föld végre ezáltal gyorsan mutatkozhat, hogy a levegő is meg behatolást oly mély rétegekbe lehetővé tegyük s ezáltal a talajban működő fizikai erők üdös összehatásának föltötteit megadjuk.

Egészen máskor a viszonyok a szeliden lejtős, síkabb fekvéseken, hol a legtöbb esetben költöt, vastartalma agyvatgalaktikus vannak; ott a túlmély rigolozás nemcsak fölösleges költséget képez, hanem a termékeny föld felszínét kiszűszíti és a holt talajt talvastag rétegekbe refordgatása által a szőlő gyarapodására a legkedvezőtlenebb állapotot teremti, mint ezt a gyakorlati tapasztalás számos esetben bebizonyította. Ilyen talajon a többnyire 45—50 cm. lesz a legcélszerűbb mélység, a meddig a munka foganatosítandó, hogy a szőlőnek a legjobb fejlődést biztosítsuk.

A földnek ilyen mélyre való forgatását a 218. ábrán bemutatott altalajkele alkalmazásával érthetően el kellő tökéletességgel.

Ujabbban a gézőkét is használják a rigolozásra, még pedig kitűnő sikerrel. Nálunk legismertesebb a Fowler-féle gézők, melyet a 219. ábrán mutatunk be.

Ezen géppel a f. év április és május havában történetek bemutató próbák Károlyi Sándor gróf fötti szőlőtelepén, illetve a Kele-földön, melyek minden tekintetben kielőgő eredményt lápnak 32-ik és 45. számban ismertettük.

A kézi erővel való rigolozás költsége a legkedvezőbb körülmények közt katasztrofális holdanként legalább 150 forintot fog kitenni, néha azonban 350—400 fton is.

A mi vidékünkön 45—50 cm. mély rigolozásért könnyű, laza földben 14 kr,

*) E két eke az október alkalomán különbözően egyarált. R 18 M 45lebb októsterből is, az oktava és a koromkorok között, a földmunka után, barázdában előcsöbbsé és állítható, tehát inkább könnyű, mely talajban földben használható, míg a R 18 S jegyű eke oktava és a földmunka után, októberben és a koromkorok között, az ilyen eke ennél-fogva nehezebb, vagy köves talajban fog cészirőnek mutatkozni.

elkövise már csak egyszerű lyukakat kell keresztülni, melyekbe mutató újkant legálabb félg bedughatjuk. Ezeket a szabálytalan szagotartó kerületi lyukakat a növény kifestésére, mely lyukak falát órkodó kikandikálása közben szakgatta meg. Az ilyen lyukakon biztos eljutunk ahhoz a járathoz, mely körben a fészkekhez vezet. Ez vagy tele van ivadékkal, vagy félig tele, avagy egészen üres.

Olsoó és kevés fáradsággal jár a déli irtás, mely abban áll, hogy a hétre napok beállítva fészket az infektált területen szórányosan több 30 cm. mély, ugyanilyen széles s 60–80 cm. hosszú vagy hosszabb barázdákat húzunk, ezeket főleg trágyával megöltük, jól letapossuk s azután földdel betakarjuk. A trágya erjedése folytán támadó meleg a lótevőket elől csalogalja s ha az idő megengedi, t. i. ha földön még noines, január vagy február havában ezeket a barázdákat legalább is hetenként egyszer felbontjuk, a bennök levő trágyát széthányjuk, a lótevők itt nagy számmal összegyűjtethetők és megsemmisíthetők.

A trágyán kívül bármely más kigyomlált gaz, vagy kerti utarkól összekapart anyag, mely összevegyítve 3–4 napig háborítlanul rakásban marad, gyűlékez helyül szolgál a lótevőknek. Az ilyen rakások is átöngeszendők.

Mindenütt ismerik a trágyának azt a tulajdonságát, hogy a lótevőknek kedvence gyűlékez helyül szolgál, miért is Franciaország déli részében a trágyát használat előtt megégetik. Az ilyen trágyával kezelt földben kevesebb a lóteví, mint a rendszeres trágyával trágyázott földben.

Igen sikeres, még nagyobb területeken is, a virágos cserepek, csuprok, köcsögök alkalmazása is, mint azt a trágyadombok tisztításánál is említettük. Így Zala megyében, ahol a lóteví nagyon elszaporodott, Geyer Lajos reszneki birtokos a múlt évben egy 64 holdas buzatáblája körül és a tábla barázdáiban 3000 darab talpalán póhárakul 20 cm. hosszú és 10 cm. nyílású üvegek helyeztetni olyan mélyen a földben, hogy nyáron a föld száradni egy vonalba esett. A múlt évi nyár folyamán ezekben az üvegekben több mint 300,000 drb lótevível fogott össze.

Igen jó szolgáltatók tesznek bizonyos szerek, melyekből a lótevők járataikból kiűzni lehet. Ilyen:

a) ha a fészkekhez vezető függőleges csőbe előbb vizet, s azután 2 rész kőszéndátrányból és 1 rész terpentinből álló keveréket öntünk. (Term. Köz. 1891. XXIII. köt. 500 l.) Ez utóbbi keverék helyet alkalmazható bármely olaj is; pl. avas lenolaj;

b) ha a munkás a fészkekhez vezető járathoz újjává jól kitágította, abba előbb vizet s azután egy kevés petróleumot önt, mit a lezárázó vizet az üreg fenekén tartózkodó rovarig vezet. (Érdészeti Lapok 1891. 575. lap);

c) ha — a mint ezt Berlin környékén egy tulajdonos megkísérelte — a mélyedni kezdő járathoz egy kis locsoló-kannával spakorából öntünk; a lótevők ezeknek a

szereknek hatására előbujnak lyukaikból s könnyen megsemmisíthetők.

Illes Hugó hg. Coburg rappi uradalomnak kertészse foszfort oldott fel vizben s azután annyi kókoraliszlatot kevert bele, amennyi az egész sűrű pép tele. Ezt a pépet azután apróbb adagokban bedugdosta a lóteví kijáró lyukaiba vagy a járathozba.

Jamin egy ültető pálczával egyenlő távolságban furt lyukakban gelatinból készült tokokba zárt 2–3 gr. sulyú szénkének helyeztetni el a ha talaj száraz volt, az a lyuk körül megloesolta. (C. Mohr. Die Insektengifte. 1893. 45. lap.) A loesolás jelentősége az, hogy a zeslatin-burok a nedves földben fölpatlanjon s a szénkének hatását egyszerre kifejtsé. Ez tehát a szénkénegezés egyik módja.

Franciaországban 10%-os petróleummal felített rongyokat ástak a földbe, mert úgy vélekedtek, hogy így nemcsak a lóteví, hanem más rovarleázókat is megvédelemzik a termést. Ennek semmi sikere sem volt.

Mindenek a szerek irtásra valóik, mert

219. Ábra. A John Fowler-féle rigoló gépek.

tőlük a rovarok elpusztulnak így; az 1. alatt említett foszfor elhelyezése este történt s reggelre a lótevínek semmi nyoma sem mutatkozott. A 2. alattira az eredmény közölvé nincs, de feltehető, hogy kitűnő talajban eredménye lehet, mert a szénkének valamilyen hatásos rovarölő szer. Azonban a szénkének kiszabadulásához nagyfokú nedvesség kell, mely a gelatin feloldja és a szénkének kiszabadulásának és elterjedésének teret nyit. Egyébek a szénkénegezést egyszerűbb módon lehet végrehajtani gépekkel. A 3. alatti módszernek pedig az a hátránya, hogy nagyon sok rongyot kellene felhasználni s hogy az eljárás sikeres legyen, a talajt jóformán meg kell trágyázni ronggyal. Egy hektár területre 4–5000 kiló petróleum rongy kellene s az eljárás hektáronként 250–275 frankba kerülne.

Az utóbbi irásokról pl. a szántóföldeknek oltatlan mése, kővirág és fahamu keverékével való behintése, valamint szappannal való loesztése; továbbá a talajnak szénporral való keverése, a vetőmagnak bidós anyagokkal való csávázása, szagos anyagoknál terpenin, kőolaj, kozmaszesz, foszfor, rothadt rúd és halak szórányos elhelyezése a szántóföldekben vagy a lótevík jár-

taiban, — inkább a mezőgazdasági kurzus-lás jellegével bírnak s mint ilyenek mai napig gyűlékezben nem vehetők.

Távoltartás végett pedig fűszétrágyával való trágyázást ajánlják, mert azt tartják, hogy a disznótrágya a lótevőknek kiálthatatlan s töle biztosan elvándorolnak.

Mindenekből tehát kiválgatjuk, hogy a lóteví ellen csak egy védekezés leggyeszebben és legsikeresebben, ha a trágyadombokat helyesebben kezeljük, ha trágyadombokba, trágyával megtöltött árkokba, vagy cserepekbe összegyűjtjük, főleg pedig, ha a fészkekkel lelkiismeretesen összedejük.

Hogy azonban ez a munkálatul sikeres legyen, mindenekelőtt a baj elterjedési köre megállapítandó, s azután szükséges, hogy az irtást a maga idején és ne egyenként tetszés szerinti, hanem az egész megállapított területen minden tulajdonos kivétel nélkül ellenőrzés mellett hajtsa végre.

A hol tehát nagymértű elszaporodás tapasztalható, ott az illeto közgazdatisági hatóságok a gazdáktozokozat elve is figyelmeztessék, hogy bizonyos kitűzött határidőben adandó utasítások közt az irtást kivétel nélkül s következmények terhe alatt fogantassák.

Az irtás végrehajtásánál követendő munkarend tehát a következőben állapítható meg:

1. A trágyadombok kezelése azonnal elrendelendő és egész éven át figyelemmel tartandók.

2. Ha letehető a tarlók és puszták földek disznókkal megjárattatni, minél többször annál jobb.

3. A trágyával megtöltendő árkok a hőmérsék csökkenéséhez képest meg kell tisztítani, de legföllebb november elejéig elkészítendő, vagy a csalogat trágyakupacok elhelyezendők, hogy ezek a tél szállásra készülő lótevők befogadására készen legyenek.

4. Az ilyen árkok és trágyakupacok addig, míg az idő engedi, legalább hetenként egyszer átviszandók.

5. Ha a föld leeseet vagy fügyök állottak, az irtás munkája szünetelhet kitavasodásig. Milyelít azonban a föld elolvadt s a föld is kissé megszikkadt, a trágyával feltárk az előbbeni módon átviszandók, míg az idő egészen felmelegedett, s a lótevők kóborlásait megkezdik. Ekkor már a járathoz kell ügyelnünk s elérkezett annak az ideje, hogy a járathoz az előbb is említett virágcserepek, csuprok stb. edényekkel helyezzünk el, melyeket most már 24 óránkint átviszandók.

6. Május vége felé eber gyűlékeznek kiűzünk azokat a körben futó járathoz, amelyek a fészkekhez vezetnek. Milyelít ilyenek mutatkoznak, munkálkodásunk ezeknek irtására szorítkozzék mindaddig, míg a fiatal ivadéok szétmászakálni kezd, tehát augusztus elejéig.

Természetes, hogy ez a munkálat dráki szigorral ellenőrizendő.

Ez a rendszabó szigorunk és terhesnek látszik ugyan, de ha végrehajtjuk, megtermi a maga gyümölcsöt: nyugodtak leszünk a lótevível.

Vellay Imre.

ÁLLATEGYSÉGÜGY.

Rovallósít: Dr. Hatyra Ferenc.

Védkezés a sertésvész ellen.

A sertésvész, sajnos ez idő szerint is (érzékeny csapása a mezőgazdaságnak, a mi érthetővé teszi, hogy az ellene való védekezés kérdése élelnek érdeklődés tárgya és hogy a sertésulajdonosok mindent megkísértenek a betegség elhárítására, illetőleg a beteg sertések gyógyítására.

Ebből kifolyólag az utóbbi esztendőben annyiféle gyógyítást és óvó eljárást hoztak javaslata, részint gazdák, részint gyógyszereszek, hogy azoknak felsorolása itt lehetetlen volna, ha pedig azoknak értéke felül kellene nyúlkoznai, valóban nagy zavarba kellene jónni, mert ezen gyógyszerek egy részét készítőik egyszerűen, mint sertésvészellenes szereket bocsátották világra, míg másrésről bírálat nélküli kísérlet alapján nyerték „jó nevüket”. Nem hiányzott, hogy az óvó eljárások között sertésvészesség dogének egészséges sertésekkel való etetése sem, a mint azt a gazdák egy része bizonyára tudja.

Legtöbbh feltüntetést kellett és legnagyobb elterjedést nyert azonban az elmost nyár folyamán az a. n. *Fuchs* Andor-féle védőoltás, mely sertésulajdonosok saájával történt.

A mennyire tudom, ezen védőoltásokat egy kísérlet előzte meg, a mely kedvezőnek látszott, a mennyiben 4 db savóval ojtott malacz közül csak 1 db pusztult el, ezen kísérlet eredménye tehát feltörítv volt és csakugyan találtakoztak is gazdák, kik sertés-szeik ezen új eljárás szerint, t. i. savóval több ezer sertést kezeltek.

Az eredmény, illetőleg a következmények azonban oly különbözők s részben oly zavarok és ellentmondások voltak, hogy azokból a legjobb akaratnál sem mondhatja senki, hogy a nevezett eljárás helyes volt, de még azt sem, hogy ártalmatlan volt.

A savóval való védőoltás, azaz immunizálás nem új felfedezés; német bakteriologusok már évekkel ezelőt kimutatták, hogy bizonyos fertőző betegségeknek keresztül ment állati (vagy emberi) szervezeteiben kifejlődnek oly anyagok, melyek az illető betegségnél ugyszólván ellenanyagok; ezen ellenanyagok főképpen a vér savójában foglalnak és a savóval együtt más szervezete átvittetvén, abban is kifejtek (legalább egy bizonyos ideig) ellensúlyozó, azaz immunizáló, meztől hatásukat. Ezen alapusok az emberi a ditoria ellen való védekezés és győzgmód, differtissz elleni vérszűrés ma már minden lakusnál által ismert alkalmasság.

Tény az is, hogy a sertésvész elleni védekezés megkísérlését főképpen ezen az alapon kell megindítani és kutatni, vajjon a sertésvészre vonatkozólag érvényes-e a savóval való győzgmód és immunizálás.

Ennek kipróbálása azonban sokkal hosszadalmasabb és fáradságosabb, mint aminőnek az első pillanatan tálán látszik. Ennek illusztrátása végett, minden egyéb körülmény mellőzésevel, csak a következők emlitem fel.

A kísérleteknek a legnagyobb ezraktészágal, azaz oly módon kell végeznetik, hogy azoknak kimenetele és eredménye a kísérleti művelettel kétségtelenül ok összefüggésbe hozható legyen. Hogy így kísérletek csak akkor lehetnek döntő értékek, ha nagyobb számú szeréssel és hasonló számú kontrollállattal történnek, az kényven érthető. Miután nem valószínű, hogy az első kísérlet már megozza a kívánt eredményt, de ha így is volna, akkor is a kísérlet is-

métendő és ezenkívül megállapítandó, vajjon az elért immunitás mennyi időre terjed ki; ezen oknál fogva és mivel egy védőoltás eljárásnak a gyakorlatba való átvitele rendkívül nagy felelősséggel jár, a kísérletek egész sorozatának kell az eljárás hasznos voltát minden kétség felé emelni.

A sertésvész elleni védekezés nagy horderejű való tekintettel a földművelésügyi miniszter lehetővé tette annak tanulmányozását és az állami bakteriologiai intézetnek nagyobb szabású kísérletekre alkalmas pénzüsszöveg utalványoztatott ki, minkefolytán a főváros közelében e célra kísérleti telep fog berendezettni.

De már ezt megelőzőleg (f. évi július havában) elrendelte, hogy a mezőegyeségi állami ménésbirtokon állírotnak minden ilyen kísérletekre szükséges hely és anyag rendelkezésére bocsátassák, miből kifolyólag ott nagyobb kiterjedésű immunizálókísérletek végeztem.

Az alap, amelyből az alkalommal kiindultam, a következő: savó-immunizálás volt, melynek eredményét röviden összefoglalva a következőképpen ismertem:

A kísérlethez teljesen egészséges és egyenlő viszonyok közt nevelt, betegekkel soha sem érintkezett, 6-7 hónapos malaczokat vettem s azokat tiszta óba záratam, a 30 malacz közül július 24-án 30 darabot bejuttottam, 30 pedig kezelés nélkül maradt kontrollnak. Ezen 60 malacz közé egyicijöleg néhány sertésvészben szenvedő beteg malaczot csapattam.

A következő napokban a malaczok legnagyobb része megbetegedett, de több a be nem ojtottaknál, mint a bejuttottaknál. A beoltás napjától számított 18 napra elhullt sok is kezdődtek. Ebben az időben megtekintve a falkát, szembetűnő volt a különbség a bejuttott és a be nem ojtott malaczok közt, a mennyiben a be nem ojtottak legnagyobb része fejlődésében visszamaradt, satnya, égvágytalan volt, míg a bejuttottak legnagyobb része élénk, virágos és jó étvágyú volt.

A sertésvész az állományban tipikusnak lefolyt; elhullások augusztus végéig fordultak elő a következő arányban:

30 bejuttott malaczból elhullott 9 db = 30%,
30 be nem ojtott mal. „ 29 „ = 96,6%.

A betegség ezután teljesen megszűnt, a megmaradt, összesen 22 db malacz a mai napig is él és egészséges.

Bár ezen kísérlet által nem sikerült a sertéskeket fertőzéstől teljesen megóvni, a mennyiben a bejuttottakból is elpusztult 30%, mindamellet nem szenved kétséget, hogy a kísérleti eljárás a bejuttottak nagy részét megmentette a halálos fertőzéstől.

Korai volna az eljárás további kísérleti adatok híján a gyakorlatban átadni, annyi azonban jogosan várható, hogy az említett és hasonló uton folytatott kísérletek a közeli jövőben oly eljárásához fognak vezetni, a melyvel a sertésvész ellen sikeresen fogunk védekezni.

Remélhetjük ezt annál inkább, miután földművelésügyi miniszter a jövő évi költségvetésben bakteriologiai kutatásokra olyan jelentékeny személyzeti és dologi kiadásokat irányozt elő, amelyek a kísérletezéshez az eddignél szélesebb alapon fogják lehetővé tenni; ezenkívül pedig egy, az eddignél minden tekintetben kibővített és megfelelő módon berendezendő új bakteriologiai intézet létesítését tervezi, mely különösen állategységszügyi gyakorlati feladatok megoldására lesz hivatala.

Egyelőre a további kísérletezés az a mezőegyeségi ménésbirtokon, mint az előbb említett kísérlet telepen folytatam van.

Dr. Preisz Hugó.

Az 1895-diki sertésvész-járvány.

Azokat a veszteségeket, melyeket a múlt év tavaszán fellépett sertésvész-járvány okozott, lehetetlen valamely értékben szabatosan megállapítani. Itt ugyanis nemcsak arról a közvetlen káról van szó, melyet a megbetegedett és elhullott vagy szűkítőleg elalt sertések képviseltek, hanem azokról a talán még jóval érzékenyebb veszteségekről is, melyeket a tenyésztőanyagok erős megapadása, a forgalom megbénítása, a kivétel csökkenése folytán első sorban a gazdák, másodsorban pedig a közvetítő kereskedés is szenvedett.

De ha a kárnak pontos felbecsülése nem is lehetséges, annak nagyságára legalább közelítőleg következtethetünk az elhullott állatok számából s azért nem lesz érdektelen, ha a most megjelent „Állategységszügyi Évkönyv” idevonatkozó főbb adatait az alábbiakban ismertetjük.

Az 1895. évi folyamatra a beérkezett hivatalos adatok szerint a sertésvész az ország 63 vármegyéje közül 41-ben és ezek területén 1,495 községében fordult elő.

Megbetegedett összesen 413,562 sertés és ezek közül

elhullott	337,018 db,
lelegett	10,376 „ azonkivül
mint gyanus lelegett	18,000 „

összes veszteség 365,444 db sertés.

Mintthogy a megbetegedések és elhullások bejelentése általában még nem nagyon pontos, azért a tényleges veszteség a kimutatottnál bizonyára még jóval nagyobb volt.

Igy is azonban már jészfent magas a szám, a mi még inkább kitűnik, ha azt az országok mult évi sertésulajdonosok viszonyitjuk. A veszteség ugyanis az ország összes sertésulajdonosának 5%-át teszi ki, mely arány azonban az átlagot jelenti, míg az egyes vidékekre vonatkozólag az ország leg határozott között ingadozik és azok szerint a következők:

Vármegye	Összes veszteség	Az elhullott állatok aránya
	db	%
a Duna balpartján	67,799	13
a Duna jobbpartján	201,331	14,2
a Duna és Tisza közén	71,443	6,9
a Tisza jobbpartján	3,512	0,7
a Tisza balpartján	12,493	0,4
a Tisza és Maros szögén	8,925	10
az erdélyi vármegyeikben	25	0,008

Összesen 365,474 db azaz 57 százalék.

E szerint a veszteség legnagyobb a Dunán túl és a Duna és Tisza köziterületen pusztított, míg ellenkezőleg Erdélyt a járvány alig, hogy érintette, a mennyiben csak Aló-Fehér és Hunyadvármegye egy-egy községében lépett fel, de gyorsan foganatosított intézkedésekkel rövid idő alatt elfojtatott. A sertésvész felépése és terjedése midájt az Évkönyv a következőkben ismerteti:

Tekintettel arra, hogy a betegség, mely az 1895. évi majdnem ismeretlen volt az országban, hosszabb idő óta Európa nyugati és északi részében honos és hogy a sertésulajdonosok nevezett alakja, mely Amerikában kb. negyven év óta évről-évre veszteségeket okoz, onnan a hatvanas évek elején Angolországba, majd innen Svédországba és Dániába, később pedig Németországba hurcoltatott be és terjedésében következetesen a délkeleti irányt követte, nem szenvedhet kétséget, hogy nyugat, illetőleg észak felől jutott a sertésulajdonosokba. Szörnyes esetek Kobányán már megelőzőleg mutatkoztak koronkint, anélkül, hogy a betegség, mely

eredmény kísérletek óta, éveken keresztül tartózkodó állapottól foglaltak el a Pasteur-féle védőoltások szemben, utjabban azonban ezeket ott is mint a sárban rezsik igénybe, olyannyira, hogy most már Stuttgartban is van a párisi Institut Pasteurek fiókja, mely az ojtányagot széküldi és mind több közlemény jelenik meg a szaklapokban, melyek kedvező eredményekről számolnak be. Így Ehlers Moringenben (Berl. Thierärzt. Wochenschrift, 1896. 10. sz.) a mult év tavaszán 64 tulajdonosnak 80 sertését ojtotta be időiben, midőn helyben az orbáncz már erősen uralgott. Az eredmény az volt, hogy a míg a be nem nem ojtott sertésállományokban 25% hullott el, addig a beojtottak között a megbetegedések egy esete sem fordult elő. Az 5 hónapnál idősebb sertések 12%-ánál azonban később fészesség, ill. izületgyulladás lépett fel a hátulsó végtagokban; egy idősebb sertés szivelhártyagyulladásban betegedett meg, több ilyen sertés egészen 41° hőmérsékellel reagált. A második ojtás után azonban semmiféle körös tünet nem mutatkozott a beojtott állatokban. Mindezek alapján E. a védőoltást a legreálisabbnak és legjobb védekezésnek minátja a sertésorbáncz ellen, sőt kívánatosnak találja, hogy a betegség teljes kiirtása végett az állam az általánosan kötelező beojtást rendelje el. Végül megjegyzik, hogy a gazdáközönység most nagyon bizik az ojtásokban, ugy, hogy a folyó év tavaszán már anyag arányokban fogják azt igénybe venni.

Ekepróba, répa és burgonya ki-szántó ekék bemutatása.

A modern technika haladásá a külön-féle talajművelő eszközök terén is csaknem napról-napra észlelhető, a mit annyival inkább kell természetesen találmán, mert hiszen a mai értekesítési viszonyok egyszen arra utalják a gazdákat, hogy a talaj kitűnő megmivélése által a termést ugy minőség, mint mennyiségileg lehetőleg fokozzák, s a természetből pótolják a terményárak esése következtében beállott jövedelencsökén. Egyszer es, másrészt a nagyművelő verseny is veti felszínre az újabb és újabb konstrukciójű ekéket s gépeket s miután a jók legnagyobb elensége a jobb, egymásután tűnnek le az eddig kitűnőeknek tartott talajművelési eszközök s adnak helyet a meg kitűnőbbeknek, a melyek bizonyos idő multával bizonyára szintén az előbbieksorában fognak osztozni, de ez idő szerint mint legjobbak dominálnak a határon.

A gazdáközönységnek természetesen nem áll módjában minden újítást kipróbálni; erre a gazdasági egyesületnek vannak hivatali, oly formán, hogy versenyek és gépparkba rendezése által lehetővé tegyék az érdeklődőknek meggyőződésést szerezni az újabb gépek használatosáról.

Legutóbb a böhmerországi gazdasági egyesület rendezett Kápolna-Nyúten Keszey Kálmán birtokán jépbemutatást, a melynek lefolyása igen érdekes volt. Bemutatásra kerültek Sulley-féle mélyszántó ekék, továbbá több Sack rendszerű *Bacher-féle* egytemes aczélekék s néhány répa és burgonyakiszántó-ekék. A gépbemutatás iránt a környékbeli földbírtokosok és gazdák élénk érdeklődést tanúsítottak; ott voltak: Arany József, Béla Kálmán, Csontos Andor, gróf Cziráky Béla, Dery Andor, báró Durneisz, Fény István, Frankl Géza, Hollósy N., Keszey Kálmán, Keszey Lajos, Kulassy Endre, Kónya Antal, Mezősényi Pál, báró Mondorff, Spitzer Simon, Szilassy Géza, Szabó Sándor, Tóth Kálmán, Gyász Lajos, gróf Zichy János s az OMGE. részéről Jeszenszky Pál. stb. Érdekeseket kölön-

ként a gépbemutatásnak azon körülmény, hogy a *Sack-féle* ekék ottani helyi képviselője több így ekék beoajtását az egyesület rendezésére azon céllal, hogy ezek a *Bacher-féle*, szintén *Sack* rendszerű szerint készült ekékkel munkaképesség tekintetében összehasonlíthatók legyenek s az egybegyűt gazdák párluzamat vonhassanak a két gyártmány között. Érdekes volt ez már csak azért is, mert a *Sack* és a *Bacher-féle* ekék, bár anyag és kiállítás tekintetében csaknem teljesen egyenlők, ám tekintetében mégis nagyon különbözők, nevezetesen az egyvasú *Sack*-ekék körülbelül 7-8 frttal drágábbak az ugyanazon minőségű *Bacher*, ekékénél, a mi abban találja magyarázatát, hogy a külföldről behozott *Sack*-ekéké drábakonként 7-8 frtnyi behozatali vám van kivetve. Ez pedig lényegesen számításba eső körülmény, amelylyel szemben minden gazdának számánia kell. A kétféle gyártmányt eke között megajetvén az erópróba, a bizottság a következő eredményt hirdette ki:

A *Sack-féle* R. 14. számú eke vonóró szükséglete 10^{1/2} mély és 10^{1/2} széles barázda szántásánál 357 kg.

A *Bacher-féle* Sulley ekéknek erőszükséglete 10^{1/2} mély és 15^{1/2} széles barázda szántásánál 392 kg.

A *Sack-féle* D. 10. M. N. jegyű eke vonórószükséglete 8^{1/2} mély és 12^{1/2} széles barázdaszántásánál 363 kg.

A *Bacher-féle* D. 10. M. N. jegyű eke vonórószükséglete 8^{1/2} mély és 14^{1/2} széles barázda szántásánál 256 kg.

A jelenvolti gazdák a *Bacher-féle* egytemes aczélekéknek ítélték oda az elsőseg, nemcsak olcsóságság, de tetemesen esekélyebb vonórószükséglet miatt is, a mi kitűnik az előbb közölt adatokból.

A mi magát a *Bacher-féle* Sulley-ekékéket illeti, azok tisztán mélyművelésre szolgálóknak tagadhatatlan, hogy igen jó munkát végeznek aranylag esekély vonórószükséglet mellett, mindazonáltal nagy hibáik ezen ekéknek szerfeletti drágaságát, darabonként 160 ft, ugy, hogy erre való tekintettel ezen ekéknek nálunk nem nagy jövőt merünk jósolni, ellenben a *Bacher-féle* egytemes ekék határozottan elsőbbséget érdemelnek a *Sack-féle* ekék fölött.

Bemutatásra kerültek továbbá *Bacher-féle* új repákemelőek, a melyek az egytemes ekére a legegyszerűbb módon felszerelhetők. Ezen repákemelő különösen a középirtokosok igényeit vannak hivatali kielégíteni, mert nemcsak gyors, de kifogástalan munkát végeznek.

E repákemelő anyira megnyerték a bemutatón jelen volt gazdák (vetszők) nagy sokaságának megalodását, s ént, hogy nagyon használatos eszközt. A burburonyakiszántó-ekéről legközelebb behatóan fogunk megemlékezni.

A mezőgazdasági szeszyrak adómentességének kérdéséhez.

E lapok folyó évi 88. számában Hreblay Emil ur megjelent ezikke kapcsán az aktuális kérdéshez néhány megjegyzést szándékozom tenni.

A mezőművelésügyi miniszternek a gazdasági szeszyrakok kedvezményeit megszorító leírás méltán kell aggodalmat az évek óta tengődő gazdasági szeszyrak körében és mintha csak még egy utolsó csapást akarnának néd sujtani, hogy az évig megsemmisüljön, nemcsak a gazdaság, de az állam nagy káraira is.

A gazdasági szeszyrakok technikai részével tisztában van, az előtt a leirat teljesen érthetetlen és joggal tiltakozik az ellen, hogy

ilyen általánosságban nagyon kimondva a nélkülözhetelen gazdasági szeszyrak kedvezményének megadásai vagy megtagadása. Ha ugyan a gazdasági szeszyraknak a tisztán technikai szempontból nézük, a leirat sérelmes és érthetetlen volna mindenki előtt tisztában lesz.

Valamely gazdasági szeszyrak üzemének helyessége attól függ, vajjon a földolgozott nyorsanyag keménységéből mennyit sikerül a gyártás egyes folyamatait alatt szeszyrak átváltásánal gazdasági szeszyrakból milyen magas szeszyrakot értelet el. Igaz ugyan, hogy ezen magas szeszyrak üzemeléséhez a tökéletes gépek és eszközök nagy mértékben hozzájárulnak, de hogy mit értünk „a technika mai követelményének megfelelő berendezés” alatt, nagyon is általánosan van kifejezve. Azon igon kénytelen szeszyrak, mely tökéletes berendezéssel bír, ha a ritkán kisebb szeszyraknyertéret érhet el rossz vezetés mellett, mint a primitívebb eszközökkel felszerelt szeszyrak, mely vezetőjének gondossága és szakképzettsége által buszban pótolhatja a berendezés hiányait.

Tény az, hogy gazdasági szeszyrakunk nagyrésze nemcsak rosszul van berendezve, de a vezetés is igen sok kívánati valót hagy maga után, a mely két körülmény a nyorsmasztó helyzetet sok helyen teljesen elviszethetetlené teszi. Ha tehát a kormány hatni akar a gazdasági szeszyrakokra az ipar technikai hívójának emelése tekintetében, az ellen kifogása senkinek sem lehet, de ezt ne tegye olyan kényeszeszközökkel, melyeknek nincs meg a kellő alapja és ne kényesztésre a válságos helyzet között a szeszyrakokat olyan nagy költséget igénylő berendezések kerekszítelőire, melyet el sem bírnak és melyeket ha már eszközöltek is, kétséges, vajjon hogy kihalásznál elérnek-e a vérelem.

Én természetesen érthetetlen a szakember előtt a sorolási leirat azért, mert a gazd. szeszyrakok kedvezményének megadásának conditio sine qua non-a gyantán a folyton működő készülek beszeresést feltételezi. Már 1893-ban az Orsz. Gazdasági Egyesületben, a mezőgazdasági szeszyrak helyzetének érdekében megindult mozgalom alkalmával e sorok írta — mint az ügy előadója — emeltem, hogy pénzügyi kormányknak nagy mulasztást képezi az, hogy nincsen a miniszterírumban olyan technikai szakképzettséggel bíró szakközve, mely az az előellenőrzése szempontjából szükséges rendelkezletek technikai oldaláról elbírná, aminek oka az, hogy sok olyan végre nem is hajtható státius adat, ki, mely a szeszyrakoknak sok költséget, még több zaklatást okoz anélkül, hogy az az előellenőrzés biztosához csak egy szemernyvel is hozzájárulna.

Ezen leirat ismét egy eklátás példája annak, hogy nálunk a rendelkezletek szakember közbenzósítása nélkül csinálhatunk mindegyes szeszyraknak a gazdasági üzemét a gyakorlatból ismeri, tudja azt, hogy a régi szerkezetűt ugynevezett szakosoz lejáró készülekkel az üzem racionális voltára néve hatástanynál nagy járnak, mert jó Schwarz vagy Pistorius-készülek üzeme ellen kifogás nem emelhető. Hanem bizonyos az is, hogy folyton működő készüleknek is előfordulhat státius gazdasági szeszyraknak az évek gyakorlat — hogy a moslékban szeszyrak. A kétféle szeszyrak készülek szeszyrak közötti különbség — legalább lényeges különbség nincs, mert mind a két szeszyrak tartalmaz kozmas olajokat, ha tehát kormányunk az egészségügy szempontját tartaná szem előtt, akkor a kötelező inonitási behozatalt kellene kötelezővé tenné.

Ha már kormányunk hatni akar a gazdasági szeszyrakokra, hogy használják

ki a technika vívmányait, mindenesetre nagyobb hasznára volna a szesziparnak, ha nem olyan problematikus feltételeket kötne ki, mint pl. a folyton működő készülék, mely nem okvetlenül szükséges keltek a gazdasági szeszgyár helyes üzemvezetésének, hanem kitűnő a cukorzokpótlás és erjedés folyamatainak helyes és czélzseri lefolyását. Kijelentem azonban előre is, hogy én az államnak az üzembe rendezésre vonatkozó presszióját indokolva sehogyse látom, de ha már a kedvezmény megadását feltételekhez önjajta kötni, legyen annak alapja. A cukorzokpótláshez jó gőzölő és jó maltaüzemi kell, az erjedés czélzseri vezetéséhez pedig első sorban pedans tisztaság kell, melyhez a leggyorsabb berendezés is elég jó, ha a kellő értelem meg van. Lehet a berendezés bármilyen jó is, ha szakképzett vezetője nincs a szeszgyárnak, jó kihasználást nem fog. Ippen ezért igenis köthet ki az állam a gazdasági szesziparnak feltételt a kedvezmény megadásánál, de ez csak arra terjedhet ki, hogy legyen a szeszgyár vezetője szakember. Következésképpen meg inkább az állam szakképzett vezetője, evel aztután a jó kihasználás is szoros összefüggésben van. A rossz szeszgyárvezető sokkal több kárt okozhat, mint bármilyen rossz készülék.

Azt hiszem egy gazdasági szeszgyáros sem fog ilyen kormányrendeletet helyteleníteni, habár az valamivel több kiadást is fog nekik okozni, mert annak az első termelési évben már hasznát fogják látni.

A pénzügyminiszter legutóbbi expozíciójában a gazdasági szeszgyárának adandó kedvezményeket érintette és bizony a legfőbb ideje is annak, hogy a kormány ne idező öszszetett kezekkel a gazd. szeszgyárak pusztulását. De a nyújtandó kedvezmények feljelenés ne legyenek a gyárosok még több zaklatásnak kitéve. Epen azért élrkertekent vélem az időt, hogy még az Ausztriával végleg megkötött szerződés előtt beszéljék meg az érdekeltek a teendőket és adják elő illetékes helyen kívánalmait, meg vagyok győződve, hogy annak figyelembe fognak vétetni. A fódolog azonban, hogy idekorán tegyék meg a gazd. szeszgyárosok a lépéseket.

Dr. Seilagy Gyula.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

316. sz. kérdés. Tisztelettel kérdem, megfelelő-e a valóságos, hogy Mezőhegyesen avagy bármely méntelep osztályán a tényleges katonai szolgálati idő csak két év tart?

Továbbá kérnék arról is felvilágosítást, vajjon tényleg az, hogy földmivessésként végzett egyének bármilyen rendelet — a hadügyminiszter legújabb rendelete folytán — csak két évi szolgálatáértéle vannak kötelezve? Ha csakugyan két évig tart a szolgálati idő, ugy kérem az erre vonatkozó miniszteri rendelet számát is közölni.

Temesvár. G. O.

317. sz. kérdés. Jó karban tartott és jó minőségű földjem egy részét az idén mátrágyával (prima szuperfoszfát) birtettem meg és pedig számítván a buzával elvetendő táblákra 1200 □-öles holdjára 125 kgot, a rozssal elvetendő táblákra 100 kgot.

Tévedéshöz azonban a buza alig csak 87 kgot, a rozsa alig pedig csak 70 kgot hintettek el emberem.

Kérek szives felvilágosítást, vajjon elegendő-e ezen esékly mennyiség is és várható-e eredmény, vagy pedig szükséges-

tavasszal a hiányt valamely fejtrágyával és minővel pótolnom.

Pa.-Körtélyes. N. D.

318. sz. kérdés. 16 nap, ózai gyarkoratra lettem behíva, főnökömmel ezt tudomására hoztam és ő felszólított, hogy tudnék-e egy helyetést állítani, mely kérdésre nemmel feleltem. Erre ő állított egy helyetést, hogy a főt napra meg is találjam mellette; köteles vagyok-e én ezen 16 napra esőzöget főnökömmel visszafizetni, vagy csak az engem illető fizetés szerint, mivel nekem nincs 1 frt napidíjam.

Réde R. A.

Feleletek.

Borókám értékesítése.

II-k felelet a 311. sz. kérdésre. Kiegészítésül ugyan e cím alatt a „Közledek” 83. számában megjelent feleletünk, értesítjük, hogy a borókámot szaktított államot vásároló a Magyar Kivitel- és Csomagzásiállási Résztvénytársaság (Bpest, Mergel-utca 11.) a minőséghez képest 5-6 frtert mászánként.

Felelet a 313. sz. kérdésre. A vadászati törvény értelmében kárterítés pusztán a szarvasok és dámvadok által okozott károkat helyre a fenyőzet esztében sem a tulajdonos, sem a bérlő kárterítésre nem szorítható.

Felelet a 314. sz. kérdésre. A gazdasági és növényteni szemponton kívül van még egy harmadik, a jogi szempont is. A kérdés elbírálásánál éppen ez a legfontosabb. Jogi szempontból ugy áll a dolog, hogy már elvileg a kivételéle mindig szorosan magyarázandó, vagyis a hasznoból szabad használati jogát korlátozó azon kivételéle, hogy répté csak a birtok 1/2-én részen termelhet, a cikörziára kiterjesztélen nem lehet. Mi tehát a bérlőnek adunk igazat azzal, hogy a szerződés értelmébenél a szerződés szavall levén az iránnyadók, analogiák után indulni nem szabad. Ss. F.

Tulbja repeze kiritkítása.

Felelet a 315. számú kérdésre. Az idei nyár a repezevetésre igen kedvező volt, mert a gyakori csapadék nemcsak az egyenesen a gyors kelést biztosította, de a repeze fejlődését is siettette. A repeze ez ideig ország-szerte kitűnő, férgek sem bántják, csak az a baj, hogy sok helyütt nagyon is szép, tulúri s buja, ugy hogy a guddák a téli időtől már előre is felélek s repeze ritkításával, fogasolással igyekvenek a bajnak előjét venni. Különösen fűnek ott, a hol a repezét sürtem és azik sorokba vetétek. Saját-szerű, hogy utóbbi eljárás még sok vidéken szokásban van; a repezét 14-16 cm-es sorokban sürten vetik, azért, hogy ha fereg bántja, bolha pusztítja, jut is, márd is. Ez mindenkor szesz spekuláció, mert bolha, fereg nem fogja a repezét egyenesen megkiritkítani, hanem foltonként pusztít s így helytelen semmi se lesz, helyenkint pedig mégyl tulúri s a téli kipálással szenvedni fog ez esztében is. Ennek a kalamitásnak legkönynyebben előjét vehetjük, ha a talaj erőllapóta szerint 35-50 cm-es kapás sorokba vetjük, a mint ez különben sok helyütt már szokásban van. A termés ezzel egyáltalán nem esziknek, mert az ősz repezét erősen eljagódik (ha erre helye van), a tulbja fejlődés s kipálás veszélye pedig tetemesen esziknek.

A tulbja és sürű repeze ritkítása mindenkor bajos dolog. Ezen célra felhasználjuk a többsoros kapáló-gépeket, melyekre a kis gabonakésszel szerelve, keressebe járunk a repeze-sorokra; ennek hányában egyenes foga boronát használhatunk, de ez

több kárt okoz előbbinél. Végül óvatosan kaszálni is lehet s a levágott leveleket fel-takarmányozni. K. K.

Földmivessésként végzett vagy azt végezni szándékozó egyének kedvezménye a tényleges katonai szolgálatra nézve.

Felelet a 316. számú kérdésre. A tényleges katonai szolgálati idő az állami méneseknél és méntelepéknél három évre terjed épp ugy, mint a hadseregnél. Előfordulhat azonban, hogy oly esetekben, mikor az illető csapatnál vagy intézetnél létszámföldösleg mutatkozik, a tényleges szolgálatból az öregebb katonák „behívásig” szabadságot-lapnak.

A szabadságoltatás a szolgálati idő arányában történik egy, hogy pl. októberben az újonczok bevonulásakor első sorban a 3 évet szolgált katonák szabadságot-lapnak, ha ezután még mutatkozik létszámföldösleg, akkor a 2 évet szolgált emberek kerültek sorra a kitépítéshez és magaviselettel tekintetbe-vételére.

Ez alkalmankal figyelembe vételek: 1-3 sorban azok a katonák, a kik a véderőtörvény 33. és 34. § értelmében családokból való szabadságoltatás iránti igényüket bejelentették, de a törvényes feltételeknek teljesen nem feleltek meg, vagyis igénygyőzönségüknek minden kétségget kivágás nem birtok igazolni.

2-4 sorban azok, akik valamely gazdasági tanintézetet sikerrel végeztek, ha a tényleges szolgálatból való kilépésük után a szülőik birtokának művelésénél közreműködnek, vagy saját birtokukat akarják kezelni és 3-4 sorban oly katonák, a kik besoroztak előtt a mezőgazdasággal foglalkoztak s a mezőgazdasági iskolákban is már besoroztak előtt valamelyik földmives vagy vinczellériselőkhöz, vagy gazdasági szaktanfolyamba felvétettek vagy az említett iskolák egyikebe való felvételüket még tényleges szolgálati idejük folyamán előzetesen biztosították s végül azok, a kik az iparomunkásoszlathoz tartoznak.

Az említett kedvezményeket az imént felsorolt egyének azonban csak akkor részesülhetnek, ha arra való érdemességük igazolt és a hadkiegészítő hatóságok a kivételéle eljárást elfogadhatónak találják.

A szabadságoltatás iránti folyamodványt az illető katoná hozzatartozó az utolsóelőtti (3 évi szolgálatánál tehát a 2-k) tényleges szolgálati évi folyamán a járást fészögabon (polgármester) után nyújtják be az illetékes hadkiegészítő parancsnokhoz.

Ebben áll a kérdéstevő által érintett hadügyminiszteri rendelet lényege. A földmivessésként végzett egyén tehát szintén köteles 3 évet szolgálni. Ha azonban a fentebbi feltételeknek megfelel, akkor lehet kilátása a korábbi szabadságoltatásra, kérheti is, de megadására esztében nem áll jogában azt követelni.

Az állami méneseknél és méntelepéknél az idelelőt szabadságoltatás azonban a fedezetési idény tartamára be szokták hívni tényleges szolgálatra. K. M.

Felelet a 317. számú kérdésre. Ha a szuperfoszfátból, az előlir mennyiségnél kevesebbet szórtaik ki és szántottak le, ez most utólagosan pótolni nem lenne észszerű, mert a szuperfoszfát felszórása s egyszeri befogalása például tavasszal az ősz vetések szokásos tavaszi fogalása előtt nem lenne helyes azért, mert a kelletlen be nem tartak szuperfoszfát értéket veszti. Miután magyar holdanként a 16%-os szuperfoszfátból rendszeren 100 kgrot szoktak használni a vasmennyiség kivételével a szuperfoszfát oly nagy különbséget már nem fog okozni. □

Felelet a 318. számú kérdésre. Nézetünk szerint, ha a helyettes napidíja nagyobb, a különböző fizetésére azt, a ki erre nem mulasztással adott okot, nem lehet jogosan kényeztetni.

Második kérdésére, miután az nem gazdasági sem nem közérdeki, válassz nem adhatunk.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oltal
Kérelm az OMGE t. tagjaihoz.	1530
Csehok akciója a magyar listán ellen.	1530
Ekepróba, répa és burgonya kizsántó ekek bemutatása.	1533
A mezőgazdasági szeszgyárak adómentességének kérdése.	1530
Állattenyésztés.	
Lóárverés és luxusalvászár és mívészár a Tattersallban.	1534
Kertészet, Szőlőszet.	
Szőfőrtételek rigóizásos mlyéty-ékevel.	1535
Gazdasági állattan.	
A lóutórló. Völgy Tere.	1536
Állatgyógyászat.	
Az 1895-iki sertésvész-járvány.	1538
Védkezés a sertésvész ellen. Dr. Preisz Hugó.	1539
A szarvasmarhák vezetése.	1539
Védkezési körtelekben ellen Németországban.	1539
Levegőszékny.	1531
Vegyesek.	1532
Kinevezés. — Eljegyzés. — Oleo marháso. — Mezőgazdasági termékek hamisítása. — Német cukorkartel. — Pályázat. — Áruforgalom köz. — Védkezés a budapesti szarvasmarhász. — Budapest-újpesti-réközpontja. — Vonal. — Állat és hústermesztés. — Párbál-Codex. — Lótenyésztési jutalomdíjkiállítás.	1533
Kereskedelm. tüzet.	1534
Budapesti gabonaszár. — Szeszizület. — Műtrágyák. — Élelmiszerké a budapesti hetivásáron. — Budapesti takarmányvásár. — Állatvédők. — Budapesti szarvasmarhász. — Bécsi vigómarhász. — Bécsi sertésvásár. — Bécsi szarvasmarhász. — Bécsi juhvásár. — Párisi juhvásár.	1535
Szerkesztői üzenetek.	1535

Kinevezés. A földmivélségi miniszter Berei vármegye közigazgatási bizottságba közezségi elnökövé Erőss Rozsát törvényhatóság bizottsági tagot nevezte ki.

Eljegyzés. Gróf Fedei Ádám nyergűrtökös, öljegyeztető bárányok és nyergűrtökösök és földművelésügyi k. leányát, Ágnes bárnőt.

Oleo marháso. Az osztrák kormány minduntalan jelét adja annak, hogy mennyire szívesen viseli a gazdák érdekeit, s Lajnyán tali szomszédjainkat folytonos egymástudásból látnak nagyvilágot a mezőgazdák javát előmozdító intézkedések. Így a legutóbbi napokban az osztrák pénzügyminiszter bevezette a képviselőház elé azon törvényjavaslatot, a mely a gazdáknak az oleo árú való marháso kiszolgáltatását az hivata biztosítani. A törvényjavaslat szerint a marháso ár *médiumának* *el forintra szállították*. Ennek az intézkedésnek mi rendek is hatása lesz, a mennyiben ugyanily javallatokról fog bejeterjeszteni a két kormány megállapodása következtében a magyar pénzügyminiszter a jövő országgyűlés egybeülése után. Tehát ez esetben is, mint csaknem minden más alkalomkor az osztrák érdekek előmozdításának köszönhetően, hogy kormányunk a magyar gazdák érdekében melyre hatástételeknek fogantatására mintegy kényeztetésre van.

Mezőgazdasági termékek hamisítása. A mezőgazdasági termékek hamisításáról szóló törvény végrehajtása érdekében a földmivélségi miniszter most megállapította azokat az illetékes főurakat, melyek az ellenőrző vizsgálatok a magok körültekintően teljesítik.

Ezek a főurok a következők: a magvak megvizsgálására néve a m. kir. magvizsgáló-állomás Budapest, Magyar-Ovárt, Kassán, Debreczenben, Keszthelyen és Kőrösvártot. A vegyszert vizsgálatokhoz néve pedig: az orsz. kémiai intézet Budapestben, a székesfőváros vegyszeti és tápszervizsgálati intézete, továbbá a m. kir. vegyiskerület-állomások Budapestben, Pozsonyban, Magyar-Ovárt, Kassán, Debreczenben, Keszthelyen és Kolozsvárt.

Német cukor kartel. A német gazdasági-közöségi igazgatóság hozta a német cukorgyárosok egyesületének azon törvénye, hogy Németország összes nyerscukorgyárai lépjenek egymással érintkezésbe azon célból, hogy kartel alkotta közös megegyezéssel diktálják a nyers cukor árát, illetőleg a cukorrépa átvételi árát. A kartel mozgalom központja Magdeburg, mely nemcsak Németország, de az egész világ legnagyobb cukoripáca. A kartel tervei az eljárásukat által okadaltolják, hogy a cukorgyártás jövedelmét úzese manapság nem kaphéltok más módon, mintha a gyárosok kartel alkotnak s minden félét és eladást egyetértve és előre megállapított árral bonyolítanak le. Ezen állításnak illusztrálásul a kartel a szomszédos országoknál is közösenbányák egyesülését s több más virágzó gyári vállalatok kartelbe lépését. A legújabb keleti hírek szerint már 400 cukorgyár tette magát az eszmét s lyformán a kartel megalakulása teljesen biztosra vehető, mert valószínű, hogy a többi gyárosok is, a kik eddig nem jutottak megállapodásba a német eszméjével, meg fogják adni a kartelnek a szükséges jóvoldelmességet előmozdítására, bizonyára meghajolnak a többség akaratára, elfogadják, hogy a kartel valamennyi német nyerscukorgyár részvétellel alakul meg. Ha ez a kartel megalakul, elsősorban a német gazdák és a német nagyközönség fogják annak hatását megérezni a gazdák aztán, mert a kartel legfontosabb feladatának tartja a cukoripára árának lesorítását, pedig a réparák már most is oly kedvezőtlenek, hogy igen sok gazda fel akar hagyni a cukoripartermesztéssel. A nagy közönség pedig drágábban jut a cukorhoz, mert a kartel a nyerscukor árát is emelni szándékozik. A fínomító gyárak teljesen távolították magokat a mozgalomtól s ez ideig egy sem tiltakozott az áruk emelése ellen, mert ők ennek árnyáiban fogják azután emelni a forgalomba hozott cukor árát. Ránk néve ezen kartelmozgalom azért bír fontossággal, mert a vezető körök nem csupán a német gyárosok kartelbe állásának szükségességét hangsúlyozzák, hanem meg akarják nyerni eszméjüket az osztrák kormányra és az osztrák nyerscukorgyárosok is. Sajnos, már mindánk is észlelhető cukorgyárosaink karjelteinek kihatása, s tudjuk, hogy ezek is ugyanabban fáradoznak, a miben német kolegáik. E törvény ellen gazdánk csak úgy tehetnek valamit, ha a kartelmozgalommal szemben egyesült erővel foglalkoznak állást, s ezt először a nyitvármegyei gazdasági egyesület által megindított mozgalom, a mely az OMGE-él karöltve akcióra hívja fel a cukoripatermelők gazdákat, a minek remélhetőleg meg lesz a kívánt eredménye.

Pályázat. A tarcazi vincerelliskola igazgatósága az ezen iskolánál rendszeresített egyéves munkásképző tanfolyamra való felvételt nyitván hirdeti. A tanfolyam folyó évi december hó 1-én kezdődik s a felvételre azon egyének pályázhatnak, kik: a) a munkára alkalmas elég évre testalkott birnak s katonai kötelezettségüknek eleget tettek, vagy az alól fel vannak mentve; b) magyarul írni s olvasni tudnak; c) szőlőmunkával már foglalkoztak és d) fedhetnek előlegetket községi érkelesi bizonyítvánnyal igazolják. Oly egyének, kik a katonaságnál mint állásuk szolgáltak, a felvételnél előnyben részesülnek. Az ellátásért 144 frt fizetendő két részletben és pedig 72 frt folyó évi decz. hó 1-én és 72 frt 1897. évi január hó 1-én. Vagyontalan folyamodók fél vagy egész ösztöndíj kaphatnak s ehhez képest, ellátásukért az egész évre vagy csak 72 frt tartoznak előleges féléri (43 frtos) részletekben fizetni, vagy egészen az állam költségein végezhetik az érfolyamat; ruházatról és ágymunkáról azonban minden tanulón kívül nélkül meg kell fizetni a gazdaságnak. A pályázati irattal folyamodókhoz 50 kros belyeggel ellátva a földmivélségi miniszterhöz ezmeve, legkésőbbben folyó évi november 20-ig a tarcazi vincerelliskola igazgatóságához nyújthatók be. A folyamodványhoz mellékelendő: 1. a folyamodó életkorát tanúsító bizonyítvány, (akár kereszteleddel, katonakönyv, vagy az általunk igazolt községi bizonyítvány.) 2. érkelesi bizonyítvány; 3. vagyoni bizonyítvány; 4. katonai könyv vagy eszlőkönyv, ha folyamodó ezek egyikével rendelkezik; 5. iskolai vagy más bizonyítványok, a melyekkel a folyamodó rendelkezik, s a melyekkel tanúsítja, hogy minő iskolákat, vagy eddig mivel foglalkozott; 6. ha a folyamodó még alyai hatalommal rendelkezik alatt áll, az alyai, vagy a grám bejegyzése, s ha a pályázó saját költségen való felvételért, vagy ösztöndíjért folyamodik, egyezsersmid nyilatkozata arra néve, hogy az évi 144, illetőleg 72 frtot a megállapított feltételek mellett a vincerelliskola igazgatóságának pontosan be fogja fizetni. Azok a tanulók, kik a pályázati irattal együtt megküldték magukat s jeles előmenetelt tanúsítottak, a tanfolyam bevezetése előtt megtartandó vizsga eredményéhez képest jutalomban részesülnek.

Áruforgalom közvetítése a budapesti-közüti vasút budapest-újpest-rákosapattja vonalán. A főváros közlekedése érdekében aaktuális feltevéssel bír azon tény, hogy számban levő áruval a mondonott vonalrendszer, leginkább éjjel lebonyolított áruforgalom közvetítését rendezte be tekintetbe a szállításra kerülő árú súlyára, nemére, mennyiség és terfogatára. Élelmiszerek és utipodgyártás darabonként egész 30 kg-ig 5 kg-tól 50 kg. 10 k. kg számitatik. Felhárítottak tónna és kilométerenkint 50 kr, az ezen súlyú meghaladó súlytól 70 kr számitanak. Törjedelmes áruk alapdija 80 kr, kosziakományi áruknál minden megkezdett tónna és kilométer után 20 kr, félkosziakományoknál az alapsúlyig 30 kr. Kezelségi díj ezimen fuvarleveleknél 10 kr és a különböző vasúti teljesítményekért mint mászállási díj, lerakás tónn. különböző díjak vannak megállapítva.

Állat- és husbvelten Németországba. Tizenkét hónap alatt (1895. augusztus havától kezdve 1896 július hó végéig) az állatbvelten Németországba a következő volt: szarvasmarha 235.000 db, sertés 156.273 db; friss és prasszeált húsból mintegy 26.900.000 kg; orr- és szállítottak be. Dániából a mondonott állat Németországba való bveltenként mintegy 38.211 db sertést, szemben az ottlévő évi 182.562 db bevittellel. Ugyanek azny apadás tapasztalható a dán marha kivitelénél, a mely 123.400 dból 99.600 dba szállított alá. Az előírtések száma Ausztria-Magyarországból 351.855 dból 7635 dba, az exportált szarvasmarhák száma 179.280 dból 103.703 db csökkent. A friss és konzervált hus bvelten az utóbbi két évben a következőleg alakult; az amerikai Egyesült-Államokból 17.308.800 kg-ról, 13.280.000 kg-ra, Hollandiából 9.089.500 kg-ról 4.808.000 kg-ra, Ausztria-Magyarországból 1.366.500 kg-ról 1.113.700 kg-ra csökkent a bevétel; ellenben Dániából 1.718.700 kg-ról 2.560.500 kg-ra, Oroszországból 2.614.600 kg-ról

3.320.000 kg-ra emelkedett a friss- és konzervált húsvettele. Oroszországból az előzetes bevitelnél szintén nagy az emelkedés. Egy németországi lap a fenti statisztikai adatokhoz a következő megjegyzést fűz: Az előzetes bevitele több mint 75%-kal csökkent, a húsvetlet mintegy 33%-kal kisebb lett. Annak dacára, hogy az import tetemesen csökkent a fogyasztás az utolsó években mind nagyobb és nagyobb méréket ölt, ami azonban idáig lényeges áremelkedést nem idézett elő. Ezzen jelek arra engednek következtetni, hogy a hazai termelők immár rövid idő múlva képesek lesznek arra, hogy saját terményeikkel láthatóan a piacukat átvélik, hogy nagyobb bevételre szorulóknak, vagyis az azt jelenti, hogy néhány év múlva legnagyobb fogyasztó piacunk — Németország — nem lesz, ráutalva a mi bevételünkre, a mi állattenyésztésünk szempontjából nem vigasztaló körülmény.

Párhaj-Codex. Clair Vilmos külföldi forrás munkáinak alapján, „Párhaj-Codex”, cím alatt könyvet írt a párhajról, mely nyomára fő folyámán jelenik meg. Az érdekes munka előfizetési felhívásban, melyet most vetünk, ezeket mondja a szerző: „Valahányszor a párhaj egy-egy áldozatot követel, a társadalom mindig ellene fordul a becsület-egyetlen gyegyere elmtésének. De azért a becsület nem vád meg a párhaj. A gyilkos, a ki megöli emberét, halálra ítélik vagy fechgázza zárják. Azt a gyilkost ellenben, a ki az ember morális élete ellen tör, egyszerű pénzbüntetéssel sújtják. A míg a törvényhozás csak így védelmezi a becsületet csak így bünteti azt, a ki sérti a becsületet, addig a párhajok nemcsak nem fölöslegesek, de szükségesek. Isten menten meg az olyan társadalomtól, melynek a magyarából hiányzik a morális sértések iránt való lovaság érzék. Nem állítom, hogy minden párhajnak van jogosultsága. Azt sem, hogy a párhajokat nem kell szűkebb korlátok közé szorítani. De tagadom, hogy ezt törvényes intézkedéseket el lehet érni. Azt ember inkább engedelmessé teszi a társadalmi törvényeknek, mint a büntető codeznek. A párhajokat tehát nem megszüntetni, de korlátozni kell. Ez a társadalom mai viszonyai között tökéletesen elég. A párhajokat pedig korlátozni csak szigorú párhajszabályok lehet. Ezért határozatom el, hogy Chateaurillard, Du Verger de Saint-Thomas, Chappon bíró, Hergell sz. bírók nyomán megírnom és kiadatom „Párhaj-Codex” címmel a párhajszabályokat. A könyv november hónapban fog megjelenni 8—10 iven a következő tartalommal: I. A párhaj története. II. A párhaj és a törvények III. Párhaj-Codex (A párhaj általánban. A sértés. A gyegyerek. A segédök és tanúk. A párhaj nemek. A kard- és vitézpárhajok. A pisztolypárhajok. Rendkívüli párhajok. Beszélőpárhajok. A párhajbírórság. A gyegyerebírórság. Jegyzőkönyvek.) IV. Példák V. Nevezetesebb párhajok. A kard-, vitéz- és pisztolypárhajok összes nemei Erdélyi es. és kir. udvari fénypépszé illusztrációban lesznek bemutatva. A Párhaj-Codex ára I forint. A ki a könyvet — biztonsággal okáért — ajánlatlan való küldésé kívánja, 20 kr ajánlati díjat többlet fizet. Az előfizetési pénzek a szerző, Clair Vilmos címére Budapest, IX., Üllői-ut. 22. sz. alá intézendők.

Létezési jutalomdíjosítás. Élénk részvétel mellett folyt le a 11-én Garaton a bűnös-bűnös vármegye gazdasági egyesület által rendezett létezési jutalomdíjosítás. A díjazásnál követele voltak a gazdasági egyesület, a nagykövetség mentőpárhajokának és a törvényhatóság. A díjazásra előzetes leányagban a megye népies létezési jutalomdíjosítás fejlődését konstata-ta a jelen volt bírály bizottság. Elővezette: I. Csikós anyakancza 23 drb; 2. három éves kancza 14 drb; 3. két éves kancza-

csikó 8 drb; 4. egy éves kancza 8 drb; 5. két éves méncsikó 10 drb; 6. egy éves méncsikó 12 drb; 7. mén előt lette vezetve 4 drb. A nyertes tenyésztőknek kiadatot összesen 4 drb díszoklevél és 20 pénzdi 540 korona értékben.

Követelemelő példa. Mint a R.H. jelenti, gróf Andrásy Dénes a górmegyeri gazdasági egyesület nagylelkű alapítványban részesítette azaz ezébből, hogy ezal a gazdasági egyesület sikeresebb működését elősegítse. Gróf Andrásy Dénes ugyanis az egyesület fárdatatlan elnökének gróf Serényi Béla azon kérévényén, melyben a vármegye főúri és nagybirtokosait, pénzintézetit és egyéb társulati felkéri, hogy a gazdasági egyesület anyagilag segítsék az azon célból, hogy munkásságát és működését elősegítsék, *az eaz törvény alapítványt tett.*

A fogarasi mesék ügye. Egyek legutóbbi számunkban osmertették a földművelésügyi miniszter azon leiratát az Erdélyi Gazdasági Egyesülethez, a melyben az egyesületet értesíti, hogy a fogarasi mesék nemcsak fenntartani óhajja, de ugyanott az erdélyi jellegű kanczaból szervezendő külön menést is létesíteni kíván. E leiratot az Erdélyi létezési jutalomdíjosítás nagy örömmel fogadták a sz. E. G. E. azonnal felhívást intézett az ottani létezési jutalomdíjosítás gazdákhöz, felszólítván őket arra, hogy a kiknek birtokában a fenti célra alkalmas erdélyi jellegű tenyészkanczák találhatók és a célra bevásárolható volnának, hogy azokat az állatok részletes leírásával, kor, eladást és hely megnevezésével — az erdélyi gazdasági egyület állattenyésztési szakosztályánál (Kolozsvár, Belköz-p. II. sz.) az ügy érdekeiben és év végeig bejelenteni sziveskedjenek. Valószínű, hogy a felhívásnak lesz eredménye s a létesítendő külön menés számára sikerüljön a szükséges anyakanczákat beszerezni.

Állattenyésztési értesítés. A földművelésügyi miniszterium a márv. év és egyéb ragadós állatbetegségek állásáról okt. hó 14-én a következő kimutatást teszi közzé: *Magyarországon: I. Kóleli marhavész: Magyarországon, Fiume és környéke, valamint Horvát-Szlavonországon egész területe ez idő szerint vérszentes. — II. Leflene: össz. 30 községben 54 udv. — III. Vesztély: összesen 179 község, 188 udv. — IV. Takonyok és börtény: összesen 100 községben 124 udv. — V. Ragadós száj- és körvénkfájás: összesen 1090 községben 11656 udvar. — VI. Ragadós tüdőbaj: összesen 3 közs. 9 udv. — VII. Himlő: összesen 4 községben 6 udv. — VIII. Tenyészibűnös és az ivarszerveken keletkező hólyagos kiütés: összesen 7 községben 110 udvarral. — IX. Bűbűbű: összesen 43 községben 149 udvar. — X. Sertésvérzés: összesen 237 községben 1736 udv. — XI. Bivaly-tész: összesen 7 község 9 udv. — XII. Sertésvész: összesen 2028 község, — udv.*

A magyar kir. államasutak szállítási iródjaja a Liptóvárosban.

A magyar kir. államasutak igazgatósága a Liptóvárosban (V., Arany-János-tétele 19. szám alatti) szállítási iródt rendezte be, a hol gyors és teherdarabú szállítmányok az összes állomásokr feladhatók. Ez iroda, előleges értesítés ellenében jutányos szabványárak mellett gondoskodik a küldemények házról való elszállításáról is és közvetíti egy a helyből, mint az átmenő vámköteles küldemények elővámolását.

Budapest, 1896, szeptember 20.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjaztatik).

Uradalmak, földbirtokosok, bérlők gazdaságiak

alkalmasítottak, illetve a maguk részére rendeljék meg, a nép között terjeszték a

„Független Ujság”

mezőgazdasági és politikai képes hetilapot

Előfizetési ára:

negyvedre 50 kr., — félve 1 frt., — egész évre 2 frt

A „Független Ujság” egyedül képes mezőgazdasági hetilap, a mely politikai és szépirodalmi tartalommal is bír.

A férfianak magyar nemzeti politikát, pontos hírt a világ dolgairól és oktatást a helyes mezőgazdaságról; — asszonyak, leányak hasznos és szivemenes, mulattató olvasmányt, gyermekeknek mesét, verset, játékok közt.

A „Független Ujság” a leghasznosabb és legolcsóbb néplap, mely a nép barátjának és vezetőnek pártolást nyújt.

Előfizetési pénzt a kiadóhivatalhoz (Epest, IX. ker. Üllői-ut. 21.) küldendő.

Szólótermelők figyelmébe!

Legyen az hegyi szőlő (amerikai fajtára ojtott) vagy fűtő homokai való új, szakértő művelésű hajt ma csak a gazdának a szőlő jövedelme!

Erre a szakértő művelésre tanít meg mindenkit a **28 év óta minden vasárnap megjelenő**

„Borászati Lapok”

(szerkesztő Baross Károly).

Tessék olvasni. Legalább fél-éves új előfizetők ingyen kapják a „Magyarország szőlő termelésének multja és jelene” című milleniumi díszművet (Bolti ára 3 frt), mely föléli és **264 nagy albumalaku oldalon 360 ábrával tárgyalja a szőlőművelést és leír 80 magán szőlőtelepet.**

A „Borászati Lapok” kiadóhivatala Budapest,

VIII. kerület, Üllői-ut. 24. szám.

Előfizetési ára: egész évre 5 frt, félve 2 frt 50 kr., negyvedre 1 frt 25 kr.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttmann és Waki Budapesti terménybizományi cég feltevése.

Budapest, 1896. okt. 20.

A lefolyt jelentési hét időjárás nagybörze kedvező maradt és a két első feltevése után, derült napok mellett a hőmérséklet is magas volt. Keőbb azonban nagyobb felhővel mellett esapadatok és az időjárás és esőszét több helyről jelentettek. A virillás csökkenőben van. A kukoricaterület az országban nagybörzést bejetezték és az ercimény, ha nem is

Bérszántás gőzekével.

A legnagyobb eredeti **Fowler-féle Compound** gőzekkel alkalmazásra vállalkozik 527

WOLFF ERNŐ gőzszántási vállalkozó,
Budapest, Kelenföld, Fowler-telep.

Hirdetmény.

A császári és királyi közös hadügyminis-
terium Lábodi (Somogy megye) csikótelepén **10**
db magyar fajta, tenyésztésre alkal-
mas, berni bikákkal fedezett

gulyabeli tehén

mint számfeletti eladó.

Tudakozódások, ajánlatok alulírott címre
intézendők.

**A csász. és kir. közös hadügyminis-
terium gazdasági intézésege.**

1890. **Lábod** (posta-, távírda- és vasútállomás).
1896. október 21.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
Üllői-út 25-ik szám.

Válódi

Dr. KRÖCZER LÁSZLÓ-féle

szabadalmazott ruggyanta ojtószalagokat Dr. Kröczer László úrtól személyesen jövésig ott minőségben és nagyságban szállít

SCHMEIDLER I. N.

cs. és kir. ruggyanta és celluloidnémekek gyára

BÉCS,

1228

Főhírel: Főközlét:

VII/2, Stiflgasse 19. sz. | I. ker., Graben 10. sz.

Szárgyűjtem: **GUNNISCHIEDLER.**

Egy kilogramm ára **frt 10.40.**

Repa-kiemelő villák.

Gustav Mödlig
szabadalmazott csatlakozó gyártásában
Magyarország, Államok.

Eladó szőlőtermés.

Meződményesen (Kolozs megye) mintegy **100**
hektoliter legfinomabb **Rizling, Leánya és**
Som fajtajú

szőlő mustul eladó.

Termést jég nem érte. Tudakozódások ¹⁸⁷²

Meződményesi uradalom-hoz

Meződményes-re (Kolozs megye) intézendők.

Magyar királyi államvasutak igazgatóság Aradon.

21765. sz. I.

Pályázati Hirdetmény.

(Kavics, homok és terméskő biztosítása iránt.)

A magyar királyi államvasutak aradi igazgatóságának az alábbi táblázatban
1896. évi és 1897. évi évi szükségessé vált, kavics és kő mennyiségű szállítása szász-
dékoldi biztosítani:

A biztosítási szándékolt anyag megnevezése

Építési homok	egység	*m mennyisége köbm.	1500
Roskált kavics	-----	-----	20000
Darabolt	-----	-----	15000
Terméskő nagyobb darabokban	-----	-----	10000
Kisebb	-----	-----	2000

A táblázat magában foglalja az előírtáthatlag biztosítandó mennyiségeket,
azonban a magyar királyi államvasutak aradi igazgatóságának jogában áll a fenti
kitüntetett mennyiségek a végleges átengedése alkalmával 50%-kal csökkenteni, avagy
a szállítási év folyamán 50%-kal felemelni.

A fenti anyagok ajánlattevőikhez szükséges ajánlati lírapok pályázati feltételek
az alább felsorolt hivataloknál és az összes kereskedelmi és iparkamaráknál megte-
kinthetők, míg az általános szállítási feltételek csak a közpénztáros mellett a magy.
kir. államvasutak nyomtatványtárából (Budapest Andrássy-út 33/75 szám) 25 kr-nyi
áron szereshetők meg.

Az ajánlatok a külön e célra szerkesztett ajánlati lírapon teendők.

A szállítás az anyagok szállítására néve fennálló 1896/97. évi aradi általános,
valamint az aradi igazgatóság részéről egyidejűleg kiadott pályázati feltételek alap-
ján eszközöndő, mely feltételek a pályázati határidőig alulírt igazgatóság anyag
és leltár bevezetési osztályánál ingyen megszereshetők, valamint a magyar királyi
államvasutak igazgatóságánál és minden igazgatóságánál naponta és hivatalos
órák alatt megtekinthetők.

Az 50 százalékos magy. kir. okmány béléssel ellátott ajánlatok ezen alábbi
kötélzettel.

„Ajánlat kavics, homok és kő szállításra 21765/96. számhoz” 1896. évi novem-
ber hó 3-ika déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak aradi igazgatóságának
általános osztálya főnököhöz benyújthatók, vagy posta útján beküldendők.

Banaptnéz gyánant az ajánlati mennyiségnek értékének megfelelő 50%-kéz-
pénzben vagy állami letétrek alkalmas értékpapirokban 1896. évi november hó 2.
déli 12 óráig az aradi igazgatóság igazgatóságánál teendő le, csatlakozó oda
posta útján küldendő be.

Aradon, 1896. október hó 5-én.

Az Igazgatóság.

(Ültányomás nem díjaztatik.)

Lapunk betekézési táblája

1 frt 36 kr-ért (portamentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Most jelent meg

„Köztelek Zsebnaptár“

1897-dik évre.

Szerkesztik:
RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN.
az Orsz. Magy. Gazd. Egylet titkárság.

A „ZSEBNAPTÁR“ praktikus új beosztással, gazdag tartalommal a terjedelmes
könyvvelti részzel és jegyzékkel pólvál jelenik meg.

Posta díj 10 kr. Előfizetési ára 1 frt 20 kr. Bolti ára 1 frt 50 kr.

Megrendelhető a „Köztelek“ kiadóhivatalánál, Budapest, IX., Üllői-út 25. (Köztelek).